



మాతృదేశ దాస్యవిముక్తికై ఆంధ్రహరిజనుల శక్త్యానుసార కృషి వేముల కూర్మయ్య

(ఆంధ్ర పత్రిక 15-5-1947 సంచికనుంచి)

హరిజనులు భారతదేశములో సుమారు 7 కోట్లమంది కలరు. ఏ కొద్ది మందో క్రైస్తవ మతములో కలిసినవారు తప్ప మిగిలిన హరిజనులందరూ జాతీయోద్యమములో దుమికి భారతదేశ దాస్యవిముక్తికి వారి శక్త్యానుసారము కృషిచేసినారని చెప్పుటలో అతిశయోక్తి యేమియునులేదు. భారతదేశమునందున్న హరిజన నాయకులకు మహాత్మాగాంధీగారి ఉద్యమముతో పూర్తి నమ్మకము కలిగి వారు చెప్పినట్లు స్వదేశీ పోరాటములో దుమికినారని చెప్పుటలో ఏమియు అశ్చర్యములేదు. గాంధీగారు 1921వ సం॥ వర్షింగు కమిటీలో ఖద్దరు ధారణ, అస్పృశ్యతానివారణ, హిందూ ముస్లిం సఖ్యత తీర్మానాలు చేయించినదాది హరిజనులకు మహాత్మునిపై, మహాత్ముని ద్వారా కాంగ్రెసు భక్తి దినదినాభివృద్ధినొందినది. 21కి పూర్వము హరిజనులలో ఏమాత్రమునూ రాజకీయ చైతన్యములేదు. భారతదేశమంతటకు కాంగ్రెసు సంస్థ ద్వారా 1920 నుంచి పూనుకొని హిందూ సంఘములో గొప్పమార్పును తేగల్గుటయే హరిజనులకు కాంగ్రెసుపై భక్తి ఇమిడి, స్వరాజ్యమురానిది హరిజనుల దుస్థితి గూడా పోదని దృఢవిశ్వాసము కల్గియుండిరి.

1919 సంస్కరణలు:

1919 సంస్కరణల్లో గూడా హరిజనులకు ఏ విధమైనటువంటి ఎన్నిక హక్కుగాని, శాసనసభలలో ప్రత్యేకస్థానములుగాని లేవు. ఈ సంస్కరణలలో గత ప్రపంచయుద్ధానికి పూర్వముగూడా 7 కోట్లమంది హరిజనులకు బ్రిటీషు గవర్నమెంటువారు గమనించకపోవుటచేత, వారు హరిజనులకు ఏ మాత్రము సహాయము చేయలేరను నమ్మకము కలుగుటచేత, ఏకొద్ది మంది చదువుకున్న హరిజనులు కూడా కాంగ్రెసు ననుసరించి, స్వరాజ్యము పొందిననేగాని వారి భావిభావోద్యమమునకు వీలులేదని తలంచి, హరిజన నాయకులు, హరిజనులు మొత్తం మీద 100కి 95 మంది కాంగ్రెస్లో చేరగల్గిరి.

ఆంధ్రదేశములో ప్రప్రథమ పంచమ మహాజనసభ 1917 సంవత్సరము బెజవాడలో గూడూరి రామచంద్రరావు పంతులు గారి అధ్యక్షమున కీ.శే. భాగ్యరెడ్డివర్మగారి అధ్యక్షతత్రిందను, సుడు వెంకటాచార్యగారి ఆహ్వాన అధ్యక్షత త్రిందను బ్రహ్మాండముగా జరిగెను. ఆ దినంనుండియే హరిజనులలో రాజకీయ చైతన్యము కలిగెను. కీ.శే. నాగేశ్వరరావుపంతులుగారు, డా|| పట్టాభి సీతారామయ్య, ఆయుదేవర కాశేశ్వరరావు, గూడూరు రామచంద్రరావుగారకు 1917కు పూర్వమే హరిజనులు వారి ఇండ్లలో అస్పృశ్యత పాటించక ఉంచుకొనుటవల్ల హిందు సంఘము వారిని తాత్కాలికముగా వెలివేసినది. చివరకు వారే ఆ సంఘముచేతనే పూజింపబడిరి.

దేశోద్ధారకుని దోహదం:

1916లో కీ.శే. నాగేశ్వరరావు పంతులుగారిచే వారి తల్లిగారి పేరిట స్థాపించబడిన శ్యామలా ధర్మ పాఠశాలలో హరిజనులకు ప్రవేశమును పంతులుగారిచ్చుటచేత అగ్రహారముగు ఎలకురు గ్రామ వాస్తవ్యులు పాఠశాలను బహిష్కరించిరి. కాని పంతులుగారు "నా తల్లిగారి పేర స్థాపించబడిన పాఠశాలలో చదువులకు హరిజనులకు, బీదజనులకు గూడా తప్పక స్థానము ఇచ్చెదను. మీ కిష్టము లేకున్న మీరీ పాఠశాలకు రాకుండా మానవచ్చు"నని చెప్పిరి. నాల్గయిదు రోజులు రాకపోయినా, మరలపిల్లలందరూ రాజొచ్చిరి. ఈ పాఠశాలలో చదువుకున్న హరిజనులు ఎంతోమంది వృద్ధిలోకి వచ్చిరి.

నేను ఆ పాఠశాలలో చదివినవాడనే. వేమురి రాంజీరావు, నల్లపాటి హనుమంతరావు, కీ.శే. వెల్లంకి కృష్ణమూర్తి, మంగిపూడి వెంకటశర్మ చిలకమర్తి లక్ష్మీనరసింహం పంతులుగారల ప్రబోధమువల్ల ఆంధ్ర హరిజననాయకులు, హరిజనులు గాంధీగారు హరిజనులకు చేయుసేవననుసరించి కాంగ్రెసులోకి రాగల్గిరి. ముఖ్యముగ మంగిపూడి వెంకటశర్మ 'నిరుద్ధ భారతము' అని కావ్యము హరిజనులలో ఎంతో సాంఘిక రాజకీయ చైతన్యము కలుగజేసినది, తదుపరి హరిజనులలో గూడా కవులు బయలుదేరి కీ.శే. కుసుమ ధర్మన్న, సుండు వెంకయ్య మొదలైనవారు వారి పాటలు, పద్యముల ద్వారా సంఘములో ప్రబోధమును ఎంతో కలుగుజేసిరి.

కాంగ్రెసు ప్రబోధం:

కీ.శే. నరాలశేట్టి దేవేంద్రుడు గారు చాలాకాలము ఆంధ్రహరిజన సంఘమునకు పెట్టనిగోడవలె నాయకులుగా ఉండిరి, ఉప్పు సత్యాగ్రహములో నాబోటి కొందరు హరిజన యువకులు దిగి దేశమునకు తమ సంఘము తరపున ఎంతో సేవ చేయుగల్గిరి.

హరిజనులలో కాంగ్రెసు ప్రబోధము వలన కల్గిన చైతన్యమువల్ల కొంతమంది యువకులు ఆ రోజులలో కాంగ్రెసు నాయకులు గాంధీగారు చెప్పిన సిద్ధాంతములను అమలుపరచుటలేదని, అట్లు అమలు పరచుట కాంగ్రెసువారి ధర్మమని వాదోపవాదములు కాంగ్రెసు సంస్థలతోను కాంగ్రెసు నాయకులతోనూ చేయుచుండిరి. ఈ వాదోపవాదము చెయ్యగల ధైర్యము మహాత్మాగాంధీగారే దేశముకు భిక్షపెట్టిరి. తదుపరి హరిజనులకు 1919 చట్టము ప్రకారము ఏ విధమైనటువంటి రాజకీయ హక్కులను రాకపోవడమే గాక ఏ కొద్ది మందినో హరిజనులకు ప్రతినిధులను కాని కొద్దిమంది హరిజనులను, అగ్రజాతులవారిని ప్రతినిధులుగా గవర్నరుగారు నామినేటు

చేయుచూ వచ్చిరి. అందరికీ ఎన్నికలుండి హరిజనులకు మాత్రమే నామినేషను ఉండటంవల్ల జాతిని లెక్కనేయక అణగడ్రోక్కబడిన జాతి పురోభివృద్ధికి కంటకులుగుచున్నారని హరిజనులలో నూత్న ఆందోళన కలెను. ఈ ఆందోళనకు ముఖ్యముగా మహాత్మాగాంధీగారు, ఆంధ్రదేశములో శ్రీ గూడూరు రామచంద్రరావు, కీ.శే.నాగేశ్వరరావు, పట్టాభిగారు ముఖ్యముగా కారకులు. ఆంధ్రపత్రిక హరిజనాభివృద్ధికి ముఖ్యముగా, ఆ రోజులలో అదిమాంధ్ర మహాసభలు ఏ మూలను జర్గిననూ పెద్ద అక్షరములతో వేయుచూ ప్రతి మహాసభను గూర్చి సంపాదకీయములు వ్రాయుచుండెడివారు. ఈ సందర్భములలో కీ.శే. నాగేశ్వరరావు గారు, చల్లా శేషగిరిరావుగారు, అవటపల్లి నారాయణరావుగారలను ప్రశంసనీయులు. ఆంధ్రపత్రికద్వారనే ఆంధ్రదేశములో నేటివరకునూ హరిజననాయకులూ, హరిజన సంఘము ఎప్పుడూ కాంగ్రెసు అధ్యక్షముననే ఉన్నవి.

పూనా ఒడంబడిక:

రెండు రౌండు టేబిల్ సభలయందును హరిజనులతరపున దివాన్ బహదూర్ ఆర్. శ్రీనివాసన్, డా|| అంబేద్కరుగారలు నామినేటు చేయబడిరి. రెండవ రౌండు టేబిల్ సభకు మహాత్మాగాంధీగారు హజరై హరిజనులకు ప్రత్యేకపు టెన్నికలవల్ల శాశ్వతముగా అస్పృశ్యత ఉండుననియు, ఒక్క సంయుక్త నియోజక వర్గములద్వారనే అస్పృశ్యతను బాపవచ్చుననియు చెప్పుచూ, అందుకు తన ప్రాణమునైననూ బలిఇచ్చెదనని ఆరోజున ఆ సభలో ఉద్ఘాటించిరి. బ్రిటిషుగవర్నమెంటువారు ప్రత్యేక ఎన్నికలలో హిందుదేశమునకు కమ్యూన్ అవార్డు అను పేరుతో హరిజనులకు అన్ని శాసన సభలలోను 72 స్థానములను మాత్రమే ఇచ్చిరి. మదరాసుకు 18 స్థానములు మాత్రము వచ్చెను. మహాత్మాగాంధీగారు చెప్పిన విధముగానే ప్రాయోపవేశమును ఎర్రవాడజయిలులో ప్రారంభించి ప్రత్యేకపు ఎన్నికలను రద్దుపరచగలిగిరి. ఇతర రాష్ట్రములనుండి హరిజనుల నాయకులు, అగ్రజాతి నాయకులు కీ.శే. పండిత మదనమోహన మాలవ్యగారి అధ్యక్షతను బొంబాయిలో సమావేశమై పూనా యాక్టును అమలులోకి తీసుకురాగలిగిరి. డా||అంబేద్కరుగారు గూడా రెట్టింపు స్థానములు గాంధీగారు దయవలన హరిజనులకిచ్చుటచే పూనా ఒడంబడికకు సమ్మతించిరి.

పూనా ఒడంబడిక వలన హరిజనులకు త్రాణగల్గి అన్ని రాష్ట్రములలోనూ హరిజన శాసనసభ్యులసంఖ్య ఎక్కువ అగుటచేత రాష్ట్రప్రభుత్వములు, రాష్ట్ర నాయకులతోగూడా పూనా ఒడంబడిక శక్తిని గ్రహించి హరిజనోద్ధరణకు పూనుకొనిరి. గాంధీగారు రౌండు టేబిల్ సభకు వెళ్ళేటప్పుడు నాసిక్ లో రాజభోజగారి అధ్యక్షతను జరిపిన నల్లజెండా ప్రదర్శనమును లండనునుంచి తిరిగి వచ్చునప్పుడు అంబేద్కరుగారి అనుచరులు, ఆయన అనుచరులు బొంబైలో జరిపిన నల్లజెండా ప్రదర్శనమునూ ఎప్పటికీనీ మరుపురానివి. రాజభోజగారు ఇప్పటివరకును బ్రిటిషు వారికి గులాములవలె కాంగ్రెసును ఎదిరించుచూ ఈ రోజున యు.పి గవర్నమెంటుపై సత్యాగ్రహము చేయగా అరెస్టు చేయబడి ఖైదులో ఉంచబడిరి. డా|| అంబేద్కర్ ప్రతిభావంతుడగుటవలన ప్రజాపరిషత్తు సభ్యులైనప్పటినుంచి, హరిజనుల బాగోగులు మెజారిటీ కులములవారి సహకారముపై ఆధారపడిన్నదని గ్రహించుకొని గత 15 సంవత్సరములనుండి ప్రత్యేక ఎన్నిక, ప్రత్యేక వసతి వల్లనే హరిజనులకు విమోచనము కలుగునని చెప్పుచుండిన మార్గమును మార్చుకొనుట ముదావహము. వారే తిరిగి సంయుక్త ఎన్నికల ఒప్పుకొనిరి. ఏ కొద్దిమంది హరిజననాయకులలో కాంగ్రెసు

ప్రవాహమునకు, కాంగ్రెసు త్యాగమునకు వ్యతిరేకించిననూ, తిరిగి కాంగ్రెసు ప్రవాహములోనే రాగల్గిరి. మొత్తము మీద 100కి 98 మంది హరిజనులు కాంగ్రెసు ననుసరించే కాంగ్రెసు పతాకము క్రిందనే పనిచేయుచున్నారు. దీనికి తారాణము వ్యక్తి సత్యాగ్రహము సందునూ, 1942 ఉద్యమమునందునూ వందలకొలది హరిజనులు జైళ్ళకు వెళ్లుటయేగాక, పోలీసు తుపాకు గుండ్లకు కూడా ఆహుతి అయిరి.

హరిజన సేవా సంఘం:

మహాత్మాగాంధీగారు కాంగ్రెసు ద్వారా అస్పృశ్యత నివారణకొరకు ఉపన్యాసము లిచ్చుట మాత్రముతో తృప్తిపడక అఖిల భారత హరిజన సేవ సంఘము నొకదానిని స్థాపించి దానికి ధక్కరు బాబాగారిని కార్యదర్శిగా వేసి అన్ని రాష్ట్రములలోను, జిల్లాలలోను సేవాసంఘముల స్థాపించిరి. స్థాపించి, ఎన్నో ఉచిత భోజన వసతి గృహములను, విద్యార్థి వేతనములు, నీళ్లవసతి, భజన మందిరములు మొదలగు వాటికి లక్షల కొలది ఖర్చుపెట్టిన విషయము అందరికీ విశదమే. ఆంధ్రదేశములో ఆంధ్ర హరిజన సేవా సంఘము కీ.శే.నాగేశ్వరరావు పంతులుగారి అధ్యక్షత క్రింద స్థాపించబడి ఎన్నో వసతి గృహములు స్థాపించబడినవి. ఈ వసతి గృహములు స్థాపించుటకు ముఖ్యకారకులు శ్రీ బాపినీడుగారు. బాపినీడు గారునూ, నేనునూ సుమారు 30 హాస్టళ్ళును స్థాపించగల్గితిమి. మేము రాజీనామా నిచ్చినమీదట రాష్ట్ర హరిజన సేవా సంఘము చేయవలసినంత సేవ చేయుట లేదని చెప్పుటలో ఏ మాత్రమునూ అతిశయోక్తిలేదు.

శాసనసభలలో ప్రాతినిధ్యం:

1935వ చట్టం ప్రకారము హరిజనులకు తగిన ప్రాతినిధ్యము శాసనసభలలోను, రాగల్గినది. కాంగ్రెసు ప్రభుత్వములు జిల్లా మున్సిపాలిటీలలో హరిజనులకు వారి స్థానములను వృద్ధిచేసిరి. పూనా ఒడంబడిక ప్రకారము అన్ని కాంగ్రెసు ప్రభుత్వములును అస్పృశ్యతా నివారణ, దేవాలయ ప్రవేశము, హరిజనాభివృద్ధి, విద్యాభివృద్ధి మొదలగు ప్రణాళికల తయారుచేసి ఎంతో సేవచేయగలుచున్నవి.

ఇందు ముఖ్యముగా చెన్నరాష్ట్ర ప్రభుత్వము హరిజనశాఖను స్థాపించి కోటి రూపాయలు ప్రత్యేకించడమేగాక, కళాశాలందునూ, హైస్కూళ్లలోనూ చదువు విద్యార్థులకు విద్యార్థివేతనములు, వసతి గృహములకు బోర్డింగు గ్రాంటులను ఇచ్చుట, బావులను త్రవ్వించుట, బంజరు భూములనిచ్చుట, ఆరోగ్యమును బాగుచేయుట మొదలగు కార్యములకు సుమారు 40 లక్షల రూపాయలు ఖర్చు చేసుకొన్నారు.

హిందు సంఘము పేరిట, అణగరొక్కబడి, నీచముగా చూడబడిన హరిజనులకు అన్ని పౌరసత్వపు హక్కులు కాంగ్రెసు ప్రభుత్వములు ఇవ్వగల్గినవి. కనివిని ఎరుగని ఈ చట్టములు గాంధీగారి నాయకత్వము క్రింద కాంగ్రెసు ప్రభుత్వముల వల్ల అందరు

హరిజనులూ నిమ్మజాతులు గ్రహింపగోరుచున్నారు.

మద్రాసు రాజధానిలో గత రెండు ఎన్నికల ఫలితములను చూచిన హరిజనులందరూ కాంగ్రెసు భక్తులేనని తేటతెల్లమైనది. హరిజనులు దేశదాస్య విముక్తికై పేదవారైననూ, విద్యాగంధము తక్కువైననూ, దేశపోరాటములో ఉడుతాభక్తిన సేవచేయుటలో ఏ ఇతర వర్గమునకును తీసిపోలేదు. 15వ తేదీ జరుగు స్వరాజ్య ఉత్సవములో హరిజనులందరూ పాల్గొని తమ రాజ్యమును తాము బ్రిటిషువారి నుండి లాగుకొనగలిగితిమని ముఖ్యమైన పండుగ చేసుకొనవలెనని కోరుచున్నాను. రాబోవు ప్రభుత్వములు వయోజన ఓటర్లు పైననే ఆధారపబడి ఉన్నవి. ఇంతకు పూర్వం హరిజనులకు ఈ ఓటే లేనందున ఏ కొద్ది మంది మాత్రమో ఓటర్లుగా ఉండగల్గిరి. రాజ్యంగ పరిషత్తు భారతదేశములో గల 21 సంవత్సరములు దాటిన యువతీ యువకులకు ఓటింగు హక్కు ప్రకటించబోవుచున్నది. అణగద్రొక్కబడిన హరిజనులు మొదలగు సంఘములవారు బీద సంఘముల ఓటుద్వారా వారికి తగిన ప్రభుత్వములను ఏర్పరచుకొనగలరు. ప్రతి ఓటరుకూ, ప్రతి జాతీ, ప్రతి కులమూ, ఒకరి పై వారి భావిభాగ్యోదయమునకు ఆధారపడనవసరములేదు. వారి ప్రభుత్వమును వారేర్పరచుకొనుటకు హక్కును సంపాదించుకొనిరి. పేదవారి దారిద్ర్య విమోచనమునకు భారత స్వాతంత్ర్యమునకు కారకులైన గాంధీజీకి మన ధన్యవాదములు.

(వచ్చే సంచికలో - గతంలోని ఘనకీర్తిని గుర్తు చేసే మరో మంచి వ్యాసం)

Post your comments